

7. Проект Національної стратегії розвитку кіноіндустрії України на 2015–2020 роки // Офіційний сайт Державного агентства України з питань кіно [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dergkino.gov.ua/ua/news/show/619/proekt-natsionalnoyi-strategiyi-rozvitku-kinoindustriyi-ukrayini-na-2015-2020-roki.html>.
8. Профессия – продюсер кино и телевидения: практические подходы : [учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности «Продюсерство кино и телевидения» и другим кинематографическим специальностям] / Под ред. В.И. Сидоренко, П.К. Огурчикова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 710 с.
9. Теплиц Е. История киноискусства 1895–1927 гг. / Ежи Теплиц ; пер. с польск. В. Головского. – М. : Прогресс, 1968. – 336 с.
10. Черкасова Н.О. Кінопрокатна діяльність у контексті розвитку кінематографа / Н.О. Черкасова // Культура України : зб. наук. пр. ; за заг. ред. В.М. Шейка ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2010. – Вип. 30. – С. 163–173.

Барановская Д. А.

Киевский национальный университет театра, кино и телевидения имени И. К. Карпенко-Карого

РАЗВИТИЕ КИНОТЕАТРАЛЬНОГО ПРОКАТА В УКРАИНЕ

Резюме

Исследовано состояние кинотеатрального проката в Украине в контексте уровня кинообслуживания населения. Определена специфика предпочтений и интересов украинских кинозрителей на основе результатов их опроса по авторской анкете. Обобщены проблемные аспекты развития кинотеатрального проката для определения направлений государственной политики по реализации его основных функций.

Ключевые слова: кинотеатр, кинотеатральная сеть, кинотеатральный прокат, рынок кинопоказа, зрительский потенциал, предпочтения кинозрителя.

Baranovska D. A.

Kyiv National I. K. Karpenko-Kary University of Theater, Cinema and Television

DEVELOPMENT OF THEATRICAL RELEASE IN UKRAINE

Summary

The state of theatrical release in Ukraine in the context of the level cinema services to population is investigated. The specificity of the preferences and interests of Ukrainian cinemagoers is determined on the results of survey by the author's questionnaire. The problematic aspects of theatrical release are summarized for the determination of directions state policy to implement theatrical release's main functions.

Keywords: cinema, cinema network, theatrical release, cinema market, audience potential, cinemagoers preference.

УДК 339.9:338.439.52

Войчак Д. А.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ

Визначено основні фактори глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку та їх взаємодія з різними структурними складовими інфраструктури. На основі елементів та системи факторів розвитку глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку побудовано матричну модель взаємодії елементів глобальної інфраструктури та факторів, що впливають на їх розвиток. Доведено, що практично всі фактори формування глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку в більшій чи меншій мірі залежать від зростання валового внутрішнього продукту національних економік та відповідно світового ВВП. Серед множини факторів впливу на величину сільськогосподарської продукції світу досліджено вплив кредитування сільського господарства Світовим банком.

Ключові слова: глобальна інфраструктура, агропродовольчий ринок, Світовий банк, валовий внутрішній продукт.

Постановка проблеми. Наявність розвиненої глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку сприяє безперешкодному переміщенню сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства від їх виробників до кінцевих споживачів, що враховує встановлення раціональних територіально-галузевих пропорцій, якнайповніше відповідає економічним інтересам розвитку агропродовольчого виробництва в країні і окремих її регіонах. У той же час відзначається відносно розвинений рівень самоорганізації виробників

сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем формування та розвитку глобальної інфраструктури присвячено наукові розробки таких зарубіжних та українських економістів, як О. Васильєва, Л. Зевін, В. Кондратьєв, А. Кузнєцова, І. Могільовкін, Ф. Рібаков, А. Рибчук, В. Сараєв, О. Яценко, Р. Aghion, L. Jablonski, T. Levitt, R. Mills, M. Schankerman. Разом з тим цілий комплекс науково-практичних проблем,

пов'язаних з формуванням та розвитком глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку, впливом її структурних елементів на розвиток національних економік, залишається недостатньо дослідженим у зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. Дані обставини визначили актуальність, обумовили мету та логіку дослідження.

Метою дослідження стало визначення та обґрунтування факторів розвитку глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку та її складових.

Виклад основних результатів дослідження з елементами новизни. Сучасний рівень глобалізації розширює ринки і свободу вибору, посилює і укрупнює конкурентне середовище, збільшує місткість ринку, пред'являє принципові нові вимоги до виробників продукції та компанії, що здійснюють її просування на глобальний ринок. На думку О.О. Красноручького [1, с. 32], основною причиною проблем, що виникають на національних ринках сільськогосподарської продукції та продовольчих товарів є недосконалість інфраструктури, яка призводить до негармонійного розподілу інтересів операторів цих ринків, що, в свою чергу, знижує ефективність функціонування сфери виробництва продукції.

Основна проблема, яку повинен вирішувати глобальний агропродовольчий ринок це забезпечення світової продовольчої безпеки, тобто створення передумов для економічної та фізичної доступності всіх категорій населення до якісних продовольчих товарів. Отже, глобальний агропродовольчий ринок повинен бути сегментований та забезпечувати відносно рівноважний, справедливий дохід усім учасникам ринкового процесу.

Його інфраструктура повинна забезпечувати найбільш раціональний з позицій витрат рух продукції від сільськогосподарського товаровиробника до кінцевого споживача, витрачаючи мінімум матеріально-технічних і фінансових ресурсів. Крім того, в умовах посилення конкуренції та формування глобальної гіперконкуренції на рівні національних економік необхідно сприяти постійному вдосконаленню виробництва продуктів харчування, підвищувати його інноваційну складову.

З вирішенням цієї глобальної проблеми і пов'язаний складний по елементний склад інфраструктури глобального ринку та факторів, що на неї впливають. Нами побудовано матричну модель взаємодії елементів глобальної інфраструктури та факторів, що впливають на їх розвиток (табл. 1).

Таблиця 1

Матрична модель взаємодії факторів та елементів глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку

Фактори	Елементи							
	Торговельна	Фінансова	Соціальна	Інституціональна	Логістична	Інформаційна	Інноваційна	Екологічна
Ріст світового населення	+++	+++	+++	+++	++	+	+	-
Зміни клімату	+++	++	+++	+++	++	+	+++	+++
Зміни обсягу та характеру попиту на душу населення	+++	+++	+++	+	++	++	++	+
Глобальна боротьба за основні ресурси	+++	++	+	+++	++	+++	++	+++
Зміна цінностей та моральних позицій споживачів	-	-	+++	++	x	+++	+	+++
Політична ситуація в світі	-	-	+++	+++	+++	+++	-	++
Розвиток світового транспорту та зв'язку	+++	++	+	++	++	+++	+++	-
Кон'юнктура світового ринку	+++	+++	++	+	++	++	++	++
Глобальна гіперконкуренція	+++	+++	++	++	+++	+++	+++	-
Розповсюдження глобальних транснаціональних корпорацій в агропродовольчій сфері	+++	+++	-	+	+++	++	+++	-
Міжнародні зобов'язання та міжнародні організації	++	+++	++	+++	+	++	+	+++
Розповсюдження новітніх технологій в агропродовольчій сфері	++	++	+	+	+++	x	+++	+++
Зростання масштабів міжнародної міграції робочої сили	+	+	+++	++	+	++	++	-
Глобалізація виробничих сил	+++	++	+++	+++	++	++	++	+
Поглиблення інтернаціоналізації обміну та капіталу	+++	+++	++	+++	+++	++	+++	++
Зростання впливу виробництва та споживання на навколишнє середовище	-	x	+++	++	+	+	++	+++

Примітка:

+++ вирішальний вплив фактора на елемент інфраструктури;

++ вагомий вплив фактора на елемент інфраструктури;

+ частковий вплив фактора на елемент інфраструктури;

- фактор справляє негативний вплив на елемент;

x – відсутність впливу на елемент

Слід додати, що в умовах динамічних змін в глобалізованому середовищі перелік факторів не може бути повним, він постійно буде доповнюватись та змінюватись.

Ми зробили спробу визначити вплив окремих факторів на формування та розвиток елементів глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку за принципом: вирішальний, вагомий чи частковий вплив фактора на елемент інфраструктури; фактор справляє негативний вплив на елемент або відсутність впливу на елемент.

Зокрема, що стосується основного фактору зростання світового населення, то особи, відповідальні за розробку політики, повинні відштовхуватися від того, що населення сьогодні в приблизно сім мільярдів чоловік дуже ймовірно збільшиться до приблизно восьми мільярдів до 2030 р., і можливо до більше ніж дев'яти мільярдів до 2050 р.

В основному цей ріст відбуватиметься в країнах з низьким і середнім рівнем прибутків; наприклад прогнозується, що в Африці населення виросте удвічі, з одного до приблизно двох мільярдів до 2050 р. Проте прогнози чисельності населення є не дуже чіткими, і вони повинні постійно переглядаються. Ріст населення також йтиме руку в руку з іншими змінами, особливо в країнах з низьким і середнім рівнем прибутків, у міру того, як все більше людей переміщаються з сільської місцевості в міста, які треба буде забезпечувати їжею, водою і енергією [2, с. 13].

Також надто важливим фактором, що має вплив на всі елементи глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку є зміни клімату. Це явище взаємодітиме з глобальною системою продовольства двома важливими складовими:

- зростаюча потреба в продовольстві має бути задоволена на тлі світової температури, що підвищується, і змін структури опадів. Ці кліматичні умови, що змінюються, впливатимуть на ріст урожаю і показники продуктивності сільськогосподарських тварин, доступність води, вилів риболовецьких промислів і аквакультури, і на функціонування екосистемних послуг в усіх регіонах. Те, наскільки має місце адаптація, (наприклад, за допомогою виведення рослин і методів їх вирощування, адаптованих до нових умов) буде критично важливим чином впливати на те, як зміни клімату позначатимуться на продовольчій системі.

- політика пом'якшення наслідків змін також матиме дуже значний вплив на систему продовольства – завдання прогнотувати населення планети, що збільшилося, має бути виконане, причому з різким скороченням викидів парникових газів.

Також надто важливим фактором є зміни обсягу та характеру попиту на душу населення. Зокрема, зміни раціону харчування є дуже важливими для майбутньої продовольчої системи, оскільки з розрахунку на одну калорію, деякі позиції продовольства (як, наприклад, м'ясо зернової відгодівлі) вимагають значно більше ресурсів для виробництва, ніж інші. Проте дуже складним є прогнозування схем раціону харчування людей із-за того, як саме матиме місце взаємодія між глибокими культурними, соціальними і релігійними впливами і економічними рушійними чинниками.

На думку фахівців міжнародних організацій, основні невизначеності відносно майбутнього споживання на душу населення включають:

- швидкість, з якою збільшиться споживання в Африці;

- швидкість, з якою раціони харчування наблизяться до типових раціонів країн з високим рівнем доходу сьогодні;

- чи будуть регіональні відмінності в раціоні харчування (особливо в Індії) зберігатися в майбутньому;

- те, наскільки валовий внутрішній продукт, що збільшується, пов'язаний із скороченим ростом населення і збільшеним попитом на душу населення – точний характер того, як ці плюси і мінуси розвиватимуться надалі, чинитиме важливий вплив на валовий попит [2, с. 14].

Також вагомий вплив на всі елементи глобальної інфраструктури агропродовольчої сфери справляє конкурентна боротьба за основні ресурси. Декілька критично важливих ресурсів, на яких засновано виробництво продовольства, зазнаватиме усього більшого тиску в майбутньому. І навпаки, ріст продовольчої системи сам посилюватиме цей тиск. А саме:

- земля для виробництва продовольства;

- глобальна потреба в енергії;

- глобальна потреба у воді; вже зараз сільське господарство споживає 70% загальної світової огорожі «блакитної води» з річок і водойм, наявних у розпорядженні людства. До 2030 року потреба у воді для сільськогосподарських потреб може зрости більш ніж на 30%, тоді як загальна світова потреба у воді може підвищитися на 35-60% за період з 2000 по 2025 рр. і подвоїтися до 2050 року під впливом промисловості, побутових потреб і для підтримки потоків в екологічних цілях [2, с. 14].

Зміна цінностей та моральних позицій споживачів чинитиме істотний вплив на державних і політичних діячів, а також на структуру споживання окремих людей. У свою чергу, це впливатиме на продовольчу безпеку і управління продовольчою системою. В якості прикладів можна привести питання національних інтересів і продовольчого суверенітету, застосування сучасних технологій (наприклад, генної модифікації, нанотехнологій, клонування домашніх тварин, синтетичної біології), важливість особливо регульованих і чітко прописаних методів виробництва, наприклад, систем управління агроекологією і схожих областей, цінність забезпечення захисту прав домашніх тварин, відносна важливість захисту екологічної стійкості і біорізноманітності, питання справедливості і взаємовигідної торгівлі.

У цілому, на наш погляд, основні стратегічні завдання у сфері розвитку глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку полягають передусім в тому, щоб забезпечити економічну і фізичну доступність для усіх груп населення до повноцінного і здорового харчування.

Варто відзначити, що практично на всі фактори, досліджені нами, в більшій чи меншій мірі залежать від зростання валового внутрішнього продукту національних економік та відповідно світового ВВП. Відповідно на основі економетричних методів аналітичного опису часових рядів дослідимо динаміку валової продукції сільського господарства світу в поточних цінах.

Найчастіше використовують підходи, що базуються на методі найменших квадратів. Всі прогнози здійснюються з певним ступенем довірчої ймовірності, який відображає рівень впевненості попадання прогнозованої величини в довірчий інтервал.

Визначення зв'язку у моделях множинної регресії може доповнюватися оцінкою тісноти

Таблиця 2

Динаміка валової продукції сільського господарства світу в поточних цінах, млрд дол. США

Рік	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
В.п.с/г, млрд грн	1461,3	1516,9	1640,5	1961,4	2277	2222,7	2573,3	2988,4	3075,1	3259,5

Джерело даних: [3]

зв'язку з кожною факторною ознакою окремо. У випадку коли оціночні дані максимально наближаються до лінії регресії, то коефіцієнт множинної детермінації буде максимально наближатися до 1. Вихідні дані динаміки валової продукції сільського господарства світу в поточних цінах представлено в табл. 2.

Побудуємо трендове рівняння регресії (рис. 1) для показника на основі статистичних даних за 10 років (табл. 2) застосувавши засоби табличного процесора Microsoft Excel.

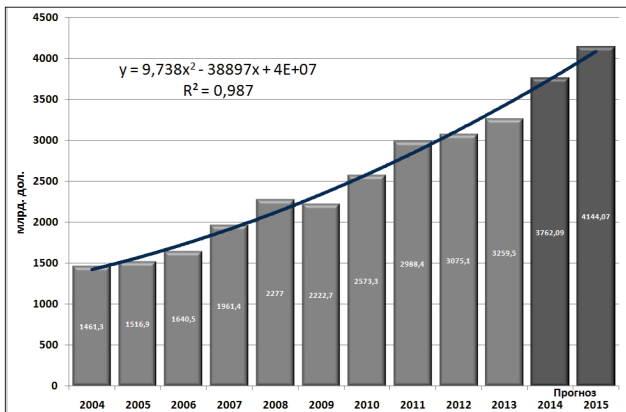

Рис. 1. Динаміка валової продукції сільського господарства світу, млрд дол. США

Отримуємо трендові рівняння регресії у вигляді полінома другої степені, який згладжує тенденцію динаміки зміни валової продукції сільського господарства світу з коефіцієнтом множинної детермінації, що рівний $R^2 = 0,987$:

$$y = 9,738x^2 - 38897x + 4E+07$$

Дане рівняння дає можливість визначити оціночне значення показника валової продукції сільського господарства світу на 2014 та 2015 роки. Таким чином, за умови збереження закономірностей зміни глобального сільськогосподарського виробництва у минулому часі, можна стверджувати, що у результаті зведення показників за 2014 рік, оціночне значення валової продукції сільського господарства світу у 2015 році становитиме 4144,07 млрд дол. Очевидною є тенденція нарощування обсягів глобального сільськогосподарського виробництва.

Таблиця 3

Динаміка кредитування сільського господарства Світовим банком, млн дол. США

Рік	2010	2011	2012	2013	2014
МЛН ДОЛ. США	2 618	2 128	3 134	2 112	3 059

Джерело: [4]

Серед множини факторів впливу на величину сільськогосподарської продукції світу розглянемо вплив кредитування сільського господарства

Світовим банком. Вихідні дані представлено у таблиці 3.

В якості гіпотези візьмемо твердження щодо наявності впливу кредитування сільського господарства Світовим банком на величину сільськогосподарської продукції світу. Дослідимо силу такого впливу або тісноту такої залежності.

Графічне представлення залежності величини валової сільськогосподарської продукції світу та обсягів кредитування сільського господарства Світовим банком (рис. 2) дає можливість стверджувати, що майже на 97,2% глобальний вимір сільськогосподарської продукції залежить від кредитування Світового банку, і ця залежність може бути представлена як у вигляді квадратичної функції.

Оскільки від кредитування сільськогосподарського виробництва, значною мірою, залежить його обсяг та продовольча безпека світу, то при формуванні політики у сфері фінансування агропродовольчої сфери необхідно враховувати співвідношення темпів зростання валової сільськогосподарської продукції та обсягів кредитування.

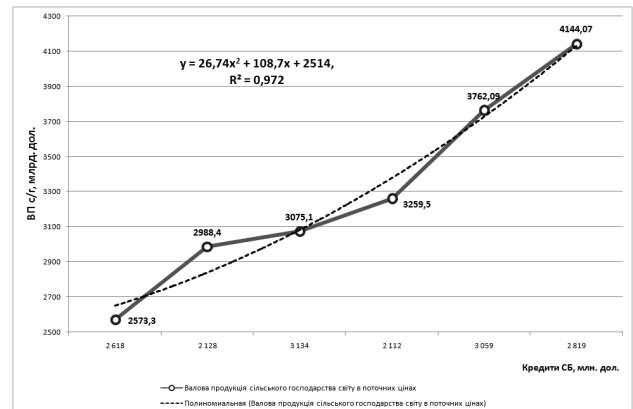

Рис. 2. Залежність величини валової сільськогосподарської продукції світу та обсягів кредитування сільського господарства Світовим банком

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Проведені дослідження свідчать, що саме розвиток глобальної інфраструктури агропродовольчого ринку є одним із найважливіших аспектів функціонування глобальної економіки. Адже саме інфраструктура інституціональне поле, в якому рухається готова продукція на тих або інших етапах реалізації. У свою чергу агропродовольчий ринок є базовим компонентом продовольчого ринку. Його структура утворюється в результаті об'єднання усіх галузевих продовольчих ринків, товарний портфель яких формується у сфері агропромислового комплексу на відміну від синтезованих продуктів, присутніх на продовольчому ринку.

Список літератури:

1. Красноручський О.О., Данько Ю.І. Розвиток маркетингу на ринку агропродовольчої продукції України : [монографія]. – Харків : «Майдан», 2009. – 262 с.
2. Foresight. The Future of Food and Farming (2011) Executive Summary. The Government Office for Science, London. – С. 13-15.
3. Макроэкономические исследования [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.be5.biz/makroekonomika/agriculture/agriculture_world.html.
4. Годовой отчет 2014. Всемирный банк [Электронный ресурс]. – Режим доступа : worldbank.org/annualreport2014.

Войчак Д. А.

Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана

**СТРУКТУРНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ И ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ
ГЛОБАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ АГРОПРОДОВОЛЬСТВЕННОГО РЫНКА**

Резюме

Определены основные факторы глобальной инфраструктуры агропродовольственного рынка и их взаимодействие с разными структурными составляющими инфраструктуры. На основе элементов и системы факторов развития глобальной инфраструктуры агропродовольственного рынка построена матричная модель взаимодействия элементов глобальной инфраструктуры и факторов, которые влияют на их развитие. Доказано, что практически все факторы формирования глобальной инфраструктуры агропродовольственного рынка в большей или меньшей мере зависят от роста валового внутреннего продукта национальных экономик и соответственно мирового ВВП. Среди множества факторов влияния на величину сельскохозяйственной продукции мира исследовано влияние кредитования сельского хозяйства Мировым банком.

Ключевые слова: глобальная инфраструктура, агропродовольственный рынок, Мировой банк, валовой внутренний продукт.

Voychak D. A.

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

**STRUCTURAL ELEMENTS AND FACTORS OF DEVELOPMENT
OF THE GLOBAL AGRI-FOOD MARKET INFRASTRUCTURE**

Summary

The basic factors of global infrastructure of agrofood market and their co-operating are certain with the different structural constituents of infrastructure. On the basis of elements and system of factors of development of global infrastructure of agrofood market the matrix model of co-operation of elements of global infrastructure and factors, which influence on their development, is built. It is well-proven that practically on all factors of forming of global infrastructure of agrofood market in a greater or less measure depend on the height of gross internal product of national economies and accordingly world GDP. Among the great number of factors of influence on the size of agricultural produce of the world influence of crediting of agriculture the World bank is investigational.

Keywords: global infrastructure, agrofood market, World bank, gross domestic product.